

Zelfkennis als voorbereiding

door Dmitry Orlov

Als je over ook maar een flintertje vrijheid beschikt en het vermogen bezit van richting te veranderen, neem dan de volgende twee punten eens in ogenschouw. Op de eerste plaats ben je de eigenaardigste ingezetene van het dierenrijk – een dier dat zich kan ontwikkelen zonder daarvoor genetisch te muteren. Jij kunt je cultureel ontwikkelen. En omdat culturele mutaties nooit willekeurig zijn, kan die ontwikkeling heel snel plaatsvinden. Op de tweede plaats is het helemaal niet nodig een ander levend wezen in te lichten over je nieuwe status als culturele mutant. Van buiten af bezien hoef je je in geen enkel opzicht van de rest van de kudde te onderscheiden. Maar de ruimte en tijd waarin jij je beweegt zijn niet langer de ruimte en tijd die door de samenleving gecreëerd en toebedeeld zijn. Die vormen dimensies die je voor jezelf veroverd hebt door je behoeften terug te schroeven, je vaardigheden uit te breiden en de geestelijke en fysieke gewoontes af te leggen die anderen onderworpen houden.

Voor dit aanpassingsproces heb je heel veel vrije tijd nodig. Jezelf die tijd toestaan vergt een sprong in het diepe: je zult ervan moeten uitgaan dat de toekomst al is aangebroken. Aan je ogen, die je toch maar bedotten, zul je weinig hebben, dus knijp die maar toe. Het ‘oude normaal’ luidt dat alles gewoon zijn vertrouwd gangetje gaat. Het ‘nieuwe normaal’ behelst dat niets ooit meer hetzelfde zal zijn. Je moet er dus maar troost uit putten dat zelfs als dat nieuwe normaal nooit aanbreekt, je in elk geval ook daar prima op voorbereid bent.

Een heleboel Russen hadden de grootst mogelijke minachting voor het systeem en ontleenden al hun levensvreugde aan hun vrienden, de boeken die ze lazen of de natuur. Zo'n instelling mag op een vorm van desertie lijken, maar wanneer er een ineenstorting in het verschiet ligt, werkt die als een psychologische verzekeringspolis: in plaats van het martelende proces door te moeten maken je identiteit na een ineenstorting te verliezen en opnieuw op te bouwen, kun je rustig onderuitgezakt toekijken hoe de zaken uitpakken. Ben je op dit moment zo iemand voor wie op het werk of in je vrije tijd geen zee te hoog gaat, dan zal een ineenstorting ongetwijfeld hard aankomen en het zal een hele tijd duren, misschien wel de rest van je leven, voordat je ambitie een nieuw doelwit vindt. Maar bestaan je huidige bezigheden uit lekker om je heen zitten kijken, dan kun je je na de ineenstorting misschien eens wijden aan andere nuttige zaken, zoals het uit elkaar halen van nutteloze spullen.